

SZEGEDI MARIA-ELISABETA

Többszöveg és multikulturalitás

MA, 1. félév

Partiumi Keresztény Egyetem

Témavezető:

Dr. Boka László
egyetemi docens, RO PKENŐI NARRATÍVÁK AZ ERDÉLYI MAGYAR IRODALOMBAN
A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT**Kulcsszavak:** erdélyi magyar nőirodalom; Berde Mária, P. Gulácsy Irén; nőkérdés; kánon és recepciótörténet

A magyar irodalmi életben a női szerzők kérdésköre sokáig periferikusnak számított, egyes témáik és ábrázolásmódjaik „mássága” a két világháború között sem számított feltétlenül elfogadottnak. Az ekkor már önálló keretekben manifesztálódni kényszerülő erdélyi magyar irodalom „női hangjai” – többes kisebbségi helyzetük okán – hatványozott kihívást jelentettek szerzőik számára. Volt, aki erre tudatosan reflektált, volt, aki áttételesen tematizálta, s olyan is, aki hagyományos narratív gyakorlatban nem ezt tartotta elsődlegesnek. A dolgozatban a női témafelvetéseket, stílusokat, karakterábrázolási módokat vizsgálom két, a korszak irodalmi szcénáján kiemelkedőnek számító alkotó, Berde Mária és P. Gulácsy Irén szerteágazó működésére, regényeire, illetve azok primer recepciótörténetére összpontosítva. A két szerzőt több minden rokonítja a közös korszakon és szűkebb irodalmi mezőn kívül, amelyben elindultak: ilyen erdélyiségük és a korabeli Nagyvárad, ilyen a helikoni írócsoportosulás mint fontos karrierirány, s ilyen alapvető jegy nemük és prózájuk témafelvetései.

A dolgozat egy társadalom- és irodalomtörténeti alapkutatásra építve komparatív elemzésben vizsgálja a hangsúlyos vagy kevésbé hangsúlyos női narratívákat, eljárásmodokat az említett évtizedekben. Kiindulási hipotézisem, hogy nevezetteknek az erdélyi/partiumi kulturális életben betöltött többes szerepköreik, illetve elemzendő prózai műveik által (Tüzes kemence [1936]; A szent székely [1925]; Hamueső [1925]; Fekete völgyek [1927] bepillantást nyerhetünk a korabeli társadalmi, illetve női problematikákba, azok regionális sajátosságaiba, s rávilágíthatunk teremtett világaik különbségeire is. Feltételezésem az, hogy a nők történelmi helyzete, megítélése ezen időszakban is befolyással bírt arra, hogy milyen arányban és miként lehettek jelen az irodalmi-publicisztikai életben. A kutatás, mely egyéb életművek bevonásával további vizsgálatokra is lehetőséget nyújt, a következő kérdéskörökre épített: 1) milyen problémákba ütköztek az erdélyi női alkotók a két világháború között? 2) mi a különbség nőíró és az író között? 3) milyenek voltak az egyéni szövegek egy alapvetően kollektív (kisebbségi) helyzetben, és milyenek voltak ebben a női narratívák esélyei?

A tematika teoretikus háttéréhez mára terjedelmes szakirodalmi források állnak rendelkezésre, a gyakorlati, primer vizsgálatok és a recepciótörténeti összegzések azonban komoly hiányterületnek számítanak.